

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ

Ե Ի

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻԻՎ. ՊԵՆՏՈՆ

ԳԻՆ 20 ՓԱՐՍՅ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Բերդեմպէ Բազար
Երսի Խանի գէմը Պաղըր փո-
ղոց Թիւ 14

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Քանի մ'օրէն 'ի վեր է սրտեղ-
ւոյս մէկ քանի հայ թերթերուն մէջ
Նուրեան էֆ. ի հրաժարականին և
սորա նկատմամբ վարչութեան դրո-
նում մէկ ընթացիցը վերաբերեալ
խնդիր մը կը յայտարարուի փնտրանու-
թիւն մը բացուած է, սրոյ հետե-
ւանքն եղած է նաև նոյն իսկ Նուր-
եան էֆ. ի ուղ գրաւոր կերպիւ այդ
փնտրանութեանը մասնակցելու հար-
կը:

Տարախոյս չկայ թէ երբ ազգա-
յին կարևոր լուրերը կը պահսին,
ազգային լուր ստեղծելու հետա-
մուտ անձինք չնայն խնդիրները ազ-
գային խնդիր մ'ընելու կենեն: Վա-
սըն զի Նուրեան էֆ. ի հրաժարիլը և
վարչութեան այդ որոշումը՝ երկու
ամսուան ծանուցեալ գէպը մ'ըլլա-
լով, ո՛չ նուազ զարմանալի է և ան-
պատեհ՝ որ այդ խնդիրը գեա այսօր
հրապարակու յուզելու կ'ձեռնարկեն:

Եթէ մեք չբխանայինք Նուրեան
էֆ. ի ծանրաբարոյ և լրջամբա մէկն
ըլլալը, թերևս այլոց պէս մեք ալ
այնպէս հաւատայինք թէ սոյն խնդ-
րոյն այսօր հրապարակ ելնելը ինքն
ուղած ու թելադրած ըլլայ, իրեն
նկատմամբ վարչութեան գտնուած
ընթացից դրէժը այսպէս հրապարա-
կաւ լուծելու համար: Սակայն մեք
այսպիսի անպատեհ և մեղադրելի ըն-
թացք մը չը կարենալով վայելցնել
Նուրեան էֆ. ի արժանապատուու-
թեանը, կ'տեսնեմք որ այսպիսի չըն-
ին խնդիր մը պաշտպանելոյ մը մար-
դահանութենէ ծնունդ առած է
հրապարակին վրայ:

Չաւեշտականութենէ քաղաքա-
կանի դարձող և նախորդ անունը
փոխելով նոր անուն մը հրատա-
րակել սկսած թերթ մը, իւր երախ-
տաւորին նախընթաց օրը մատուցած
չնորհալիքը հետեւեալ օրը դար-
ձեալ հրապարակաւ ետ առնելու
հարկադրուած ըլլալը տեսնելով, իւր
այդ երախտագիտական պարտաւա-
նութեան հատուցումը ուրիշ միջո-

ցաւ մը փոխարինել կուզէ, և իւր
այս միջոցը՝ ազգին դէմ Նուրեան
էֆ. ի անթացքը պաշտպանելու և
վարչութեան ընթացքը դատարի-
տելուն մէջ գտնել կարծելով, Նուր-
եան էֆ. ի նկատմամբ ջատագովա-
կան յօդուած մը կ'հրատարակէ, ո-
րքն որ առիթ կուտայ Մասիսի մէջ
Նուրեան էֆ. ի դէմ կծու և խիստ
քննադատական նամակի մը հրատա-
րակութեանը, առ որ Նուրեան էֆ.
ալ պատասխանելու կոտիպուի եր-
կար նամակաւ մ'ինքզինքն արդա-
րացնելու համար:

Չեմք ուզեր կարծել այլոց պէս
թէ Նուրեան էֆ. հրապարակին վրայ
իրեն օրկան մ'ունենալու համար բա-
տեղծած ըլլայ այդ նոր թերթը,
վասն զի չեմք կրնար երևակայել թէ
ինքն իր շահը կամ դատը պաշտպա-
նելու հագը՝ այդպիսի թերթի մը
վստահելու դրամադիր գտնուի գիտ-
նալով որ գորա պաշտպանութեանը
յանձնուած շահերն՝ այլևս շահ մ'ըլ-
լալէ դադրին աչք տուած ըլլալու
են: Ուստի մեք այնպէս կը հաւա-
տամք թէ երկու ամսուան գէպը
մը համար Նուրեան էֆ. ի այնպէս ա-
նագան հրապարակ ներսուլին ու ին-
քզինքն արդարացնելու ելնելը՝ իւր
պաշտպանելոյն անզգոյշ և անժա-
մանակ ձեռնարկին հետեւանքն է-
ղած է:

Նպատակնիս՝ այս առիթիւ վար-
չութեան և Նուրեան էֆ. ի մէջ տեղը
դատաւոր կամ փաստաբան կանգնիլ
չէ, վասն զի չեմք ուզեր այլոց պէս
ամբողջ պարտգայներն ծանօթ չե-
ղած գէպը մը վրայ դատաստան
ընել: Արդարեւ Նուրեան էֆ. իր հը-
րաժարելուն պատճառները կը բա-
ցատրէ, սակայն չեմք գիտեր թէ ի-
րեն նկատմամբ վարչութեան տուած
մեղադրանաց քուէն ինչի՞ վրայ հիմ-
նելով տրուած է: Նուրեան էֆ. ի
դէմ կեցած ամբատանութիւնը կը
սէ թէ նա ազգին նկատմամբ ան-
կեղծ վարմունք մը չէ բռնած, ասոր
դէմ ինքզինքն արդարացնելու հա-
մար վարչութեան նախկին ատենա-

դպիրն իւր խօսածներն ու յայտնած
կարծիքները յառաջ կ'ընէր. սակայն
եթէ իրեն դէմ վարչութեան տուած
մեղադրանաց քուէն իրողութեան մը
լրա հիմնեալ է, հարկէ մեզ խոստովա-
նիլ թէ խօսքն ու իրողութիւնը միե-
նոյն բանը չեն, և թէ խօսքը մի-
նակ չկրնար արդարացնել իրողու-
թիւնը, եթէ այս երկուքն իրարու
հակառակ են:

Ուստի մէկդի թողլով՝ անծանօթ
պարագայներու և ենթադրութեանց
վրայ դատաստան ընելը, մեք կու-
զենք ուրիշ կետի մը վրայ ուշադրու-
թիւն հրաւիրել:

Նուրեան էֆ. առ վարչութիւնն
ուզողեալ հրաժարագրին մէջ ցաւ
յայտնելով տեղի ունեցած ժողովրդ-
ագային ճնշմանը վրայ, կ'մեղադրէ
անուղղապէս զվարչութիւնն այդ
ճնշմանը ներքե գործելէ չզգուշա-
նալուն համար, և իւր պաշտպան-
եալ թերթն ալ կատարելապէս իրա-
ւունք տուած ըլլալով Նուրեան էֆ. ի
բաւժին, իրաւունք մ'ալ մեզ կ'տայ
հաւատալ և թէ ինքն ալ հաւատա-
րապէս կ'դատապարտէ այդ ժողո-
վրդագային ճնշումն ու ճնշման տակ
գործելը: Սակայն չեմք կրնար զար-
մանքնիս բռնել երբ կ'տեսնեմք թէ
իւր այսօր Նուրեան էֆ. ի հետ ի
միասին մեղադրած այդ ժողովրդա-
յին ճնշումը՝ այն ատեն կազմակեր-
պողներուն և գրգռողներուն մէկն
ալ բուն իսկ ինքն եղած էր, Եւրո-
պայի քաղաքակիրթ ժողովուրդնե-
րէն օրինակներ բերելով և այսպէս
խրախուսելով մեր ժողովուրդն ալ
որ պատգամաւորութեամբ մը վար-
չութեան դիմելով, հարստահարու-
թեանց բարձմանը համար ձեռք
առնուած կամ առնուելիք միջոցնե-
րուն վրայօք տեղեկութիւն և բա-
ցատրութիւն գուէ անկէ, նոյն իսկ
ինքն էր որ ետքէն ալ այնքան յա-
ռաջ կ'երթար մինչև իսկ երեսփո. ժո-
ղովայ մէջ գոչելու որ եթէ Գուգը
չբուլէ գոհացնել զիրենք, պէտք է
որ վարչութիւնը մինչև օտար տէ-
րութեանց ականջն երթայ հասցնէ

մեր ազգին ցաւն ու դարման խնդրէ :

Չեմք գիտեր թէ Նուրեան էֆ. որ վարչութեան առ Բ. Դուռն մատուցած վերջին թաղարին անքաղաքականութիւն կ'կոչէր, ինչ պիտի բռնէ վերոյիշեալ կարծիքին համար, զոր իւր այսօրուան կարծիքը պաշտպանելու նուիրեալ բերանն յայտնած է այն ատեն :

Մեք ամեն տոնն դէմ խօսած եմք այդպիսի ժողովրդային շարժմանց, ո'չ թէ այդ շարժման կամ ներկայացուցման սկզբունքն արհամարհելու համար, այլ քանզի մեր ժողովրդին բարքն ու կրթութիւնը սակաւին բաւական չէ այդ շարժմանց ու ներկայացուցմանց՝ եւրոպայի մէջ տեսնուած օրինակներով իւր տալու, որով և անմիջապէս մտաց գրգռութիւն ու ճնշման կը փոխարկուին, ինչպէս եղաւ Կովկասի դէպքին առթիւ, ինչպէս եղաւ Եօղզատի դէպքին առթիւ, և ինչպէս ակտիւ ըլլաւ թերեւ Տրապիզոնի դէպքին ալ առթիւ, եթէ այս անգամ կառավարութիւնը դէթ այս վերջինն արգիլելու համար՝ զսպողական միջոցներուն—ցաւելով կ'ըսեմք—ամենէն խտագոյնը ձեռք առնելու հարկ չ'տեսներ : Երկրորդ հաճութեամբ չէինք նկատեր այդ շարժման ու ներկայացուցման արտաքին ու հրապարակային ցոյցերը՝ անոր համար որ մեր երկրին մէջ այս տեսակ բաներու չ'վարժողներուն կողմանէ՝ ասոնք իբր ժողովրդային իրաւովութիւն կամ անկարգութիւն կը մեկնուին : Թողունք այն բացառիկ պարագայներն, յորս Եւրոպայի քաղաքակիրթ տէրութիւններն անգամ չեն ուզեր թոյլ տալ այդպիսի ցոյցերուն, անժամանակ և անպատեհ դատելով զանոնք, ինչպէս եղաւ մօտեքս Հունդարիոյ մէջ, երբ Բէշթայի համալսարանին Մաճառ ուսանողներն ցոյց մը և առ կառավարութիւնն ներկայացուցում մ'ընել կուգէին, Պ. Թիսմա՝ հունդարական պաշտօնէութեան գահերէցը արգիլեց այդ ցոյցը և իմաց տուաւ թէ ներկայացուցումին ալ չ'պիտի կըրնայ ընդունիլ, ժամանակին անպատեհութեան համար :

Հետեւեալը, երբ կ'տեսնեմք թէ ժողովրդային այս տեսակ օրինակը և արտօնադրեալ շարժումներն իսկ կարգիլուին երբեմն Եւրոպայի մէջ կառավարութեանց կողմէն, որքան առաւել պէտք կ'ըլլայ մեզ զգուշանալ որ այսպիսի շարժումներ չ'պատահին հոս, ուր ոչ դոցա օրինակութիւնն ու արտօնութիւնը ճանշողած է, և ոչ ալ օրինակութեան և հանդարտութեան համար պէտք եղած պայմաններն պահել կարելի եղած է :

Սակայն ո'վ պիտի մտածէ զայդ կամ նկատողութեան առնու : Մեր մէջ այնպիսի կարգ մ'անձինք կան, որք շահագիտական ըզնիւ ժողովրդ-

դականութիւն վաստակելու համար՝ չեն խղճար ժողովուրդը տանիլ խորխորատը ձգելու, զրդաւալ վայրկեաններու մէջ սորա միջեալ կիւրքն ու դադարները փաղաքշելով : Արդեա՞ր անձինքն են որ պահ մ'անխելահաս ժողովրդին գլուխն անցնելով, զանի ցոյցեր, շարժումներ ու ճնշումներ ընելու կառաջնորդեն, և վերջն ալ կեննեն այդ ճնշման զոհ գացողին հետ միանալով խեղճ ժողովրդին ընթացքը կը մեղադրեն, ճիշդ անոնց նման՝ որք հուր ձգելով վերջէն կեննեն « հրդեհ կայ » պօռալու :

Արդարեւ ազգին ողջամիտ մասն արդէն իւր վճիռը տուած է այդ կարգի բողոքականութիւն անձանց հետեւած անարդարանքի և մեղապարտ այս անարգ ընթացիցը վրայ, սակայն ցաւ է մեզ տեսնել որ կը գտնուին մեր մէջ տակաւին անխելահաս մաս մը, որ շահամոլներու և կեղծ ժողովրդասէրներու կողմ դուրայն հետեւելով, իրեն անխելահասութեամբ վերջէն թէ՛ ազգին տրամա բերելու է՝ նպաստէ և թէ՛ զինքն առ այդ գրգռողին մեղադրանացն ու կըշտամբանքին նշաւակ կանն ինքզինքը :

Կ'թուի թէ այդ մասին խրատն օգուտ մը չունի, թերեւ անձնական վնասը դուս մը պիտի ըլլայ իրեն ապագային :

Իսկ Նուրեան էֆ. ի վերջին արդարացուցման նամակին պարունակած ինչ ինչ դիտողութեանցը վրայ մեր կարծիքը պիտի յայտնեմք ուրիշ առթիւ :

Երկրութեամբ կ'մտնուցանեմք թէ Տրապիզոնի մէկ դէպքին մէջ կատարուած բռնութեան դէպքի մը քննութեանը անձամբ ներկայ դատուելու համար, ոտովկանութեան հսկողութեանը ներքեւ դրուելով յիշեալ քաղաքը դնացող Մէճմուսի և Հայրենիքի խմբագիր Էֆէնտիններն երեկուան օրը Տրապիզոնի շրջանաւոր նորէն մայրաքաղաքս վերադարձան ամենայն ազատութեամբ և դէժ արտիւ :

Կատարուած քննութեան տեղեկագրին եղբակացութիւնը ինչ ըլլալը տակաւին չեմք գիտեր, ինչու որ յիշեալ տեղեկագիրը Վրասիա. քննիչին քովն ըլլալով ո'չ հարկ եղած տեղը հաղորդուած է և ո'չ ալ պաշտօնապէս ծանուցուած : Սակայն իրաւունք ունիմք հաւատարմութէ յիշեալ տեղեկագրին եղբակացութիւնը նպատակաւ եղած ըլլալու է խմբագրաց, ինչու որ սոցա հրատարակութեանցը մէջ՝ տուրք հաւաքելու առ տեսնին բռնութիւն գործած ըլլալու ամբողջատեանութեան տակ զտնուող հարկաւ պետը իր հետն ունեցած մէկ քանի զաւթիէներովը ընդ հսկողութեամբ մայրաքաղաքս բերուած են միեւնոյն շաբաթուով, և կիմանամք թէ նմանօրինակ ամբաստանութեան ներքեւ դատուող հաղաքապետն ալ յառաջիկայ շաբաթուով մայրաքաղաքս պիտի բերուի, անշուշտ ամենքն ալ դատաւորանի ենթարկելոյ համար :

Այս առթիւ մտքերնիս կիցայ Բ. Դուռն բարձրատիւն պաշտօնավարի մը՝ Տրապիզոնի սոյն դէպքին վրայօք խօսած տեսնել յայտնած ազատամտական մէկ կարծիքը, զոր վստահութեան արժանի աղբիւր է մը լսեցինք, և որոյ վրայ թնաւ կատարած իրաւունք չունիմք :

Յիշեալ պաշտօնավարն ըսեր է թէ Տրապիզոնի բռնութեան դէպքն եթէ սոցդ ելնէ, արգարտութեան օտարացմէն մեծ Եւրոպայէն յիշեալ խաղաղութեան թերթեւումն վերաբացման արտօնութիւնն ու հրատմանը խնդրուի, որպէս զի այդ խաղաղութեանը ալ իրենց թերթին մէջ մի քան մտնէ հրատարակեն ինչ որ աչքովն տեսան և անձամբ ակնմատես եղան քննութեան :

Սրդ քանի որ սոյն քննութիւնն առաջ տած և տեղեկագրին ալ հաս հասած է, մեծ յոյս ունիմք որ յիշեալ բարձրատիւն պաշտօնավարն իւր յայտնած այդ կարծիքն ու դատաստանը իրեն յատուկ լուսամիտ արդարաւորութեամբ կը փութայ արդեամբ ի գործ դնել, իւր ազատամտութեանը նոր փորձ մըն ալ տուած և դէթ այսքանով մը տրապարտ կատարածանաց մատնեալ խեղճ բողոքներուն փոխարինական հատուցում մը բաժն ըլլալու համար :

Տրապիզոնի դէպքին առթիւ մեր ըրեալ զիտողութիւնն ալ վաղուան թերթերնու կը թողումք :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐՆԻ

Լա թիւրքիի վիտիւի թղթակիցը կ'հեռագրէ թէ Սերվիացիք զինադադարը չ'յարդեղով, Պէրլուաքի և Ատիէյի կողմէն, անբութեանց որոշած գիծն անցեր և տաճիկ ժողովուրդը ներկելով բազմաթիւ արջաւաւսը տուեր են : Ժողովրդեան զայրոյթը մեծ է այս դէպքին վրայ :

Այս խաբէական արարքն այնպիսի ծանր դէպք մ'է, զոր անշուշտ բարդ տեղաւիճանեան առաւելու տապաւնան : Օրովիա առաջին անգամ մը չուզեց յարդել զինադադարը, առաջկելով թէ ինքը զայն ընդունած չէր : Իսկ այդպիսի պատճառ մը չունի այսօր ցոյց տալու, ինչու որ ինքը պաշտօնապէս ընդունած է երկամեայ զինադադարը : Ուստի Սերվիա նորէն և այս անգամ աւելի յայտնապէս ցոյց կ'տայ թէ ինչքան քիչ հաւատարմութիւն պէտք է ընել իւր անկեղծութեանն ու դաշինք յարգելու տրամադրութեանը վրայ :

—Բակուղա 14 նոյմ.—Ապստամբաց մէկ քանի գլխաւորներն, որոց հետ կ'գտնուի նաև Մուսիլ, չեն ուզեր զինադադարը ճանչել : Սա միտք ունի երթալ Մոսթարի և Սթօլալի մէջ տեղը գտնուած Պուպրովոյի բնակիչներն ոտք հանելու :

—Սեմիրն 14 նոյմ.—Սերվիոյ պատերազմի պաշտօնեայն նորէն հրաժարական տուաւ, զոր չընդունեց Միլան իշխանը, սակայն պաշտօնեայն բտելով թէ հիւանդ է, անկէ վեր իւր գիւանը եկած չէ : Սորա հրաժարման պատճառը սա է թէ կըսուի, սոսորին հրամանատարներն իրենք իրենց գլխուն գործելով զինաւորական գործերը կ'խանդարեն եղեր : Ասկից զատ Պ. Նիքօլիչի և Չէրնայէֆի մէջ տեղը գտնուելուն կայ, զոր միւս պաշտօնեայք կաշխատին եղեր վերջնելու :

Սեմիրն 16 նոյմ.—Այսօր իրաց վիճակը աւելի խաղաղական կ'նկատուի, Ռուսիոյ և Գերմանիոյ մէջ հա-

մաճայնութիւնը կատարեալ ըլլալով: Կ'կարծուի թէ Թուրքիա զինուոր-
թիւն ընելով հաշտութիւնը պիտի
կնքէ Սերպիոյ հետ նախկին վիճակը
պահելու պայմանաւ, Գարատաղի
այ մաս մ'երկիր տրուելով: Սակայն
և այնպէս չեն յուսար թէ խաղաղու-
թիւնը գարունէն անդին կարենայ
տեւել:

—Պէրլինէն անդդ. Տէյլի Նիւզ
լրագրին ուղղեալ հեռագիր մը կը
ժամուցանէ թէ Ռուսիոյ մէջ պահես-
տի զօրքերն ամենայն փութով ու
խստութեամբ զինուց տակ կ'ընդունին,
այնպէս կըսեն որ վարչապետի մէջ
մինչև իսկ զիշերանց իրենց անկող-
նէն վերցուելով մինչև երկաթուղւոյ
կողքը բռնութեամբ տարուեր են:
Միևնոյն հեռագիրը կըսէ նաև թէ
Ռուսիա Պրիւքի մէջ մեծաքանակ
ուսուցանութեք կ'ընէ:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԳ

Բարիք 23 նոյեմ.

Յուդարկաւորութեան հանդիսին
վերաբերեալ պաշտօնէից ներկայա-
ցուցած ծրագիրը քննելու պաշտօնով
ընտրուած յանձնաժողովոյ մեծա-
մասնութիւնը յիշեալ ծրագրին դէմ
է:

Պ. Տիւֆօր այսօր խորհրդարա-
նին մէջ կրօնից պաշտօնէութեան
հաշուեկշիռը պաշտպանեց, զոր ղեզ-
ւել առաջարկած էր երեկ Նարօլէն
իշխանը: Սոյն պիւճէին տուածին եր-
կու գլուխներն ընդունուեցան:

Պ. Շէնքլօն միապետականը ցկեանս
Մերակուտի անդամ ընտրուեցաւ:

Բարիք 26 նոյեմ.

Պ. Տիւֆօր, երեկուան օրն ի նը-
պատ կ'ըլլին խօսած ատենարա-
նութեանը վրայ, հաւանական կը
կարծուի թէ հրաժարականը տայ:

Լոնտոն 25 նոյեմ.

Պէնկալայի կառավարին տեղե-
կագիրը կըսէ թէ յիշեալ նահանգին
մէջ ճարակած թիֆօյի հիւանդու-
թեանէն 215,000 հոգի մեռեր են:

Վիեննա 25 նոյեմ.

Սալիսպերի մարդիկը, Անտրառի
կոմսին փոխադարձ այցելութիւնն
ընդունելէն յետոյ, այսօր յիտալիա
մեկնեցաւ:

Պէրլին 26 նոյեմ.

Լուհէմ փաշայ դէպ ի կ. Պօլիս
ճանաչու ելաւ:

Բակուղա 26 նոյեմ.

Ռուսական հիւպատոս Պ. Եօնին
Ս. Բէթերպպուրկէն կանչուած ըլ-
լալով, անմիջապէս մեկնեցաւ:

Մուսիչ ապստամբապետը, աւքստ-
րիական հողին վրայ ձերբակալուե-
լով, Սթամբուլ տարուեցաւ:

Աթէնք 27 նոյմ.

Պաշտօնեայք հրաժարելով: Պ.
Գոմենտուրօս Պ. Չայմիսի յանձնեց
կառավարութեան կուսակիցներէ նոր
պաշտօնէութիւն մը կազմելու հոգը:
Խորհրդարանի նախագահը այս երե-
կոյ պատասխան պիտի տայ:

Պաշտօնէական փոփոխութիւնն
անհրաժեշտ կերելի:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ստուգուեցաւ վերջապէս թէ
մայրաքաղաքի մէջ Գետապանաժողով-
վը երկու անգամ պիտի դումարի,
մէկը նախնական դումարում յորում
խորհրդակցութեան առնուելիք ծը-
րագիրը պիտի պատրաստուի, միւսն
ալ վերջնական դեպքանաժողովը
յորում այդ ծրագիրը նկատու-
թեան առնուելով վերջնական որո-
շում պիտի տրուի:

Կ'երեկ թէ Գետապանաժողովոյ
արդիւնքը գոհացուցիչ և խաղաղու-
թեան նպատաւար պիտի լինի, ին-
չու որ մասնաւոր հեռագիրը կ'ծա-
նուցանեն թէ Ռուսիոյ կայսրը նորէն
յայտներ է թէ տաճկական գաւառ-
ները զինու զօրութեամբ գրաւելու
պահանջմանը վրայ չպիտի պնդէ:

Որոշուեր է թէ նախապատրաս-
տական դեպքանաժողովը Ռուսիոյ
դեպքանատունը պիտի դումարի, իսկ
վերջնական դեպքանաժողովը կամ
Արքունի նաւարանի Տիվանհանէն,
կամ Սերասկէրի գուռը և կամ Ղա-
լաթա Սէրայ:

—Դանձուց պաշտօնեայն երէկ
գարձեալ Ղալաթիոյ մէկ քանի սե-
ղանտորաց հետ ի միասին Բ. Դու-
ւը Մեծ Եպարդոսի նախագահու-
թեանը տակ ժողով կազմելով խոր-
հրդակցութեան նստան:

—Անդդ. դեսպանը երեկ կայո.
պալատը երթալով վէհ. Սուլթանին
հետ մանաւոր տեսակցութիւն մ'ու-
նեցաւ:

—Վիեննային թերթը կը ծանու-
ցանեն թէ Գապուլի փաշայի հիւան-
դութեան վիճակը ծանրացեր է:

—Վէհ. Սուլթանն ուրբաթ օր
Քիւչիւք Չէքմէճէ երթալով, նոյն
կողմը բանակեալ զօրաց զբառնական
նուէրներ բաշխեր է:

—Կըսուի թէ նորոգ զինուց տուկ
կոչուող պահեստի զօրքերէն 50-60
վաշտի չափ մնայուն պահակազու-
մը պիտի կենայ Պօլսոյ մէջ: Այս
զօրաց բնակութեան տեղ յառկաց-
ուեր է Բումէլի և Գումպարհանէի
զօրանոցներն:

Նմանապէս Հասքէյի երկրաչա-
փական արքունի վարժարանն ալ
պարպուելով զինուորական հիւանդա-

նոցի քիտի փոխուի, 'ինչպէս նաև
Խակիւտար ալ 3 տուն վարձուեր է
Սէլիմիէի վերադարձը մէկ մասն հոն
փոխադրելու:

—Թրիէսթէի մէջ հրատարակ-
ուած յունարէն Քլիօ անուն թերթը
կըսէ թէ Անգղիա դաշնակցութիւն
մը կնքեր է Յունաստանի հետ, խոս-
տանալով որ իւր սահմաններն ուղ-
ղել և ընդարձակել կ'տայ, թէ ասոր
փոխարէն ալ Յունաստան խոստացեր
է 25 հազար զօրք տալ Անգղիոյ:

—Անցեալ շաբթու մայրաքաղա-
քէն Օտէսա մեկնող անգղ. շոգե-
նաւուն մէջ հետեւեալ եղբրակա-
տակ դէպքը պատահեր է:

Շոգենաւը Սև ծովուն բացերը
գտնուած միջոցին սոսկալի փոթոր-
կի մը բռնուելով առանց ցամաքը
կարենալ մօտենալու, ձեռք մը խոս-
քըսած կ'կենայ: Փոթորիկն ճերմու-
օր տեւելով, շոգենաւուն ճանքոր-
դաց, որոց խիստ մեծ մասը Չէքմէզ-
ներէ ու Թաթաքներէ կ'ըսկանար,
պարէնն ու ուտելիքը կ'սպառի, ուս-
տի ասոնք ալ նաւապետին խուցը կը
գլխին հաց պահանջելու: 'ի դուր
նաւապետը կ'համոզէ ղանոնք թէ
գտնուած ուտելիքը հաղիւ նաւաս-
տեաց կ'ըսէ, չէքմէզներն խուցը
յարձակելով, ուր գէնքերին վրա-
ներնուն ժողովելով պահուած էր,
գուռը կը կոտորեն և գէնքերին
ձեռք անցնելով ճաշարանը կ'պաշա-
րեն, խոհարարներուն մահապառ-
նալով: Նաւապետը տեսնելով որ գը-
լուխ չ'պիտի կարենայ ելնել, ճար-
պիկ միջոց մը կ'մտածէ: Հրաման
կընէ մեքենավարին, որն որ կաթ-
սայէն մասնաւոր խողովակաւ մը ե-
ռացեալ ջուր սրսկել կ'սկսի վրանին,
յորմէ փախչելով չէքմէզներն՝ ամենքն
ալ նաւուն խորշերը կ'իջնեն ապա-
տանելու, որոց վրայէն կ'դոցեն մին-
չև շոգենաւուն նաւահանգիստն
հասնիլը:

—Կեղծ Թղթադրամ շինող ոճ-
րագործները որոնք Բումէլիի կողմը
ընկերութիւն կազմելով գաղտնա-
բար կը գործեն եղեր, ամենքն ալ
գտնուելով այս անգամ ձերբակալ-
ուեր են:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Հրապարակին վրայ գնոց ան-
շարժութիւնը տակաւին կը տիրէ,
ուր գրեթէ բնաւ դործ չըլլալով
գիններն անւանական են միայն թըղ-
թադրամը որ 118.05ի բացուած էր
երեկ, մինչև 19.30ի ելաւ: Բըբօրը
2-3 փարա է:

Այս առտուէ հասնող եւրոպական
հեռագրադէններն Լոնտոն 10 55 Բարիք
սլ 11.0 կ'անուցանեն, հրապարակը այսօր
բացուեցաւ 12,09ի: Այժմ 12,10 կընէ:

Ղալաթիա ԲՇ. 16 Նոյեմբեր
ԲՆԻՆ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց	12 05
Գոց	12 10
Բարձր գին	12 12
Յած գին	12 05
Փոխ. 65 ր	Փր. 62
» 65 ր	» 62
» 69 ր	» 55 50
» 73 ր	» 54 80
Գանձատու	10 25
Սօսիթէ Ժէնէրալ	2.18
Սօսիթէ Օթման	1.28
Պանք տը Գօնաթ.	5-
Գրէտի Ժէնէրալ	2-05
Թրամիլէյ	1-55
Բուս. Երկաթուղի	52.50
Բուս. Կորոն	
Գօնա. »	
Տոկոս	0.0 12-13
Բըբօր	-
Հէվալէսիդ	-

ԸՆԹԱՅՔ ԴՐՄՈՑ

(Օւմ. 100 րէ 1 հաւաք)

Անգղ. ոսկի	109.52
Գաղղ. »	87.25
Բօլ	88 20
Գարպօն արծաթ	16.25
» Թղթադրամ	14.20
Գրքմից	51.25
Հինգնոց	11.10
Մէթալիք	15.20
Ճերմակ մէհիտ	4.07
Պրիւն	151.---
Թղթադրամ	118 52

ՄԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՋԱՆ ԴՏԵՈՒԱՐ

ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի դեղը բողբոջին խաւիզէն. ներքէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կ'որոշածուի ու բաղմամբիւ ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բըժըղէ: Ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ Գոլի, Ստամբուլի, մէջքի կամ Սղիքներու ցաւեր. ու նաև Թոնչք, Բօլքա և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս դեղէն խմելու ևն հետեւեալ կերպով: Կէս գաւաթ ջուրի մէջ զիր ասորիի գրգռէն աւելի չաքար, վրան լեցուր անուշի զրգալ վը զանաւ, տղէկ մը խառնէ ու խմէ: Կոկորդի հիւանդութեանց և Ուռեցիի համար դեղը վերոյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կոմ երկու ժամը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի գրգալ այն բաղադրութենէն խմէ: Յօդա-ցաւի բիւմաթիզմ, Ուրքի ցաւի, Ստամբուլի ու տեսակ տեսակ կանակի ցաւերու համար դուրսէն փանասէ քսելով տղէկ մը չիւնուէ: Սկուսի ցաւի համար քիչ մը բամպակ փանասէի մէջ թափելով ցաւած ախտային վրայ դնելու է:

Ամեն ատեն երբոր ցաւի մը համար դուրսէն փանասէ քսել հարկ ըլլայ, և թէ քիչ մ'ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կը ըլլայ:

Մարմնոյն սյրուած կամ ճըմլուած տեղերը բժշկելու համար փոսիզը պատա-հածին պէս փանասէէն վրան աղէկ մը լե-ցընելու է: Դանակով ևն. կտրուած վեր-քերը բժշկելու համար արիւնը չի սրած շուտով մը վերքը կապելու և կապին վրա-յէն փանասէ լեցնելու է մինչև որ լպւ մը

թրջի: Փանասէն նաև արեան շրջանը կա-րագայնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացը-նէ:

Սյս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօրէն գրել աւելորդ կը համարենք. գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ու-զողը կրնայ անձամբ փորձել. գինն աժան է: Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ա-մերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա Կ. Պօլս յ

ՄԱՆԱՆԱՅ

ԺՈՂՈՎԱՅ ԵՒ 'Ի ԼՈՅՍ ԷԱՅ

Գ. Վ. ՍՐՈՒԱՆՏՏԵԱՆՅ

Նաւերեալ յանուն Աղայ Յովսէփայ
Իզմիրեանց Ղալաթցւոյ

456 երեսէ բաղկացեալ նոր եր-կասիրութիւն մ'է յիշեալ գրասէր վարդապետին. նիւթերը զանազան են և հետաքրքրական, բանասիրա-կան, տեղագրական և հնախօսական գողարիկ և զգայուն ոճով մը գըր-ուած: Գինն է 2 ու կէս ֆր. վաճա-ճաւի Կ. Պօլիս հայ գրաւաճառաց քով:

ՍԱՆԴՈՒԽՅ

ԴՇԵՈՅԻ ԵՒ ԿՈՒՍԻ ՀՕՐ ՍԱՆԱՏՐԿՈՅ
ՀԱՅՈՑ ԹԱԳԱՌՈՐԻ ԱՐՇԱԿՈՒՆԻՈՅ

ՎԱԽՃԱՆՆ

ԿԱՄ ԶԿՆԻ ԲՍԱՆ ԱՄԱՅ

Գ. Բ. Ա. Յ

ԵՐԵՈՒՆԻՆ ԴԱՐԻՔԷԼ ՊԱՏԿԱՆԵԱՆ

Աշխարհաբառ ոտանաւոր գըր-ուած ի չորս վարագոյրս բաժանեալ:
Գին 75 սանթիմ:

Այս առթիւ կ'ձանուցուի նաև թէ՛ Հեղինակին «Պանդուխտ Դշխոյի և Կուսի Պատարագ» անուն տես-րակին գինը 1 ֆր. ի իջած է:

ԲԱՐԻՉ

ՊԱՐԱԳԼԱՆԵԼԵՐՈ

Թարգմանեաց

ՅՈՒՆ. ԷՅ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Գաղղիացի հռչակաւոր վիպասանին հետաքրքրական և գրաւիչ այս գործը ո-րոյ տաճկերէն թարգմանութիւնը մաս առ մաս Սէճմուայի մէջ հրատարակուելով կը շարունակուէր, այս անգամ աւարտած ը-լալով ամբողջ գործը մաքուր և պատկե-րազարդ տպագրութեամբ միակատոր հը-րատարակուած է Գիրիչճեան տպարանէն:

Կը ծախուի Պօլսոյ բոլոր հայ գրա-վաճառաց քով: Բերայ Աղա ճամի թիւ 185, ծխալաճառ Պիւլէրեան Ստեփան ա-ղայի և Թագսիմ թիւ 59 ծխալաճառ

Ներկողս աղա Տէտէեանի խանութներէ:
Գին 5 արծաթ մէհիտ:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

ՍՐԳԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՆԻՅ

Գրեաց

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

ՄԷԼԱՆՕԺԷՆ

ԴԵՂԱԶՈՒՐ

ՃԵՐ ԱԿ ՍՁԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ

Այս դեղը, որ մէկ վայրկեան մէջ և ամեն գոյնով կը ներկէ ճերմա-մազերն ու մօրուքներն, առանց վը-նասելու մօրթին և առանց անա-խորժ ու է հոտ մ'ունենալու, փորձուած յատկութիւն մ'ունենա-լով կը գտնուի Տէլլա Սուսայի, Չօ-պանեանի և Գիւլիւքեանի դեղա-րանները:

ԵՈՎԷՆ ԶԸ ԲՈՆՈՒՆԵԼՈՒ ԴԵՂ

Բաղադրութեամբ

Լ. ՏԻԿԵԱ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ

Երոյտին ճամբորդաց համար

անհրաժեշտ եղած այն հեղուկը, որ ամեն անգամ ծովէ բռնուելուն մէկ խահաէի դգալ մը այն դեղէն առնելով, կըկին չարովը պարզ ջրի մէջ խառնելով խմած ատենը մարդ վերստին իւր հանգորտ ու առողջ վիճակը կստանայ, կը գտնուի Լ. Տիկեայի դեղարանը, Ղալաթիա Մեծ փողոց, թիւ 108 մէկ շէշը 2 ու կէս ֆր. գնով:

ՏՕՐԹԷՕՐ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Պատրաստ է իրեն գիմող հի-ւանդները դարմանել ամեն երեք-չորեք թի և չաքաթ ժամը 5-7 Սա-մաթիա Հայկական ընկերութեան գաղինոյին դէմը Մ. Ճիվանին Դե-ղարանը, և ժամը 8-10 Սուլթան Ահմետ Մ. Ժօրժ Ծաննեթիտիսի դե-ղարանը թիւ 128:

Խաւքէօյտէ Բրօթէսթանի ժո-ղովարանին իթիալինտէ պուլունա վաք պիր տրսա սաթլըդ օլու-վէ իթէյէնէ իթէտիդի մըգաւորը վէրիլէպիլէճէղիւտէն, զիտուէ մա-լիւմաթ ալմադ իթէյէնէր Ղալա-թատա Մինասեան Ամէրիգան մա-ղաղաքնտա Մինասեան Պետրոս ա-ղայա միւրաճաթ իյէմէլէրի իլան օլունուր: